

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Öster Malma, 19 april 2018

Remiss Ju2018/00480/L4

Genomförande av 2017 års ändringsdirektiv till EU:s vapendirektiv (Ds 2018:1)

Berett tillfälle därtill får Svenska Jägareförbundet ("förbundet") härmed avge följande remissvar. Förbundet har följande huvudsakliga synpunkter:

- Förbundet instämmer i utredarens bedömning i kap. 4.6 att Sverige uppfyller ändringsdirektivets krav på ansvaret för förvaring av skjutvapen som innehas av den som är under 18 år.
- Förbundet instämmer i utredarens bedömning i kap. 4.7 att Sverige uppfyller ändringsdirektivets krav på övervakning av vapeninnehavarnas lämplighet.
- Förbundet instämmer i utredarens bedömning i kap. 4.8 att Sverige uppfyller ändringsdirektivets krav på övervakning och förvaring av skjutvapen och ammunition.
- Förbundet instämmer i utredarens bedömning i kap. 4.9 att Sverige uppfyller ändringsdirektivets krav på kontroll vid privat distanshandel av skjutvapen m.m.
- Förbundet instämmer i utredarens bedömning i kap. 4.11 att Sverige uppfyller kraven i ändringsdirektivets Artikel 7.4 om krav på omprövning av generella fleråriga tillstånd för innehav av skjutvapen eftersom Sverige inte har infört sådana.
- Förbundet avstyrker promemorians förslag att reglera alla löstagbara magasin till alla skjutvapen. Istället bör endast "stora magasin" regleras i enlighet med vad ändringsdirektivet kräver.
- Förbundet avstyrker promemorians förslag att reglera alla avfyringsmekanismer till alla skjutvapen utöver kraven i ändringsdirektivet.
- Förbundet förordar att alla ljuddämpare till skjutvapen ska vara helt oreglerade i enlighet med EU:s vapendirektiv. Promemorians förslag att behandla ljuddämpare som ammunition är ett steg i rätt riktning jämfört med dagsläget men inte tillräckligt. Om promemorians förslag trots detta går igenom behöver en övergångsbestämmelse införas vid överlåtelse av ljuddämpare för vilka tillstånd beviljats.
- Förbundet anser att Sverige är skyldigt att erkänna EU:s vapenpass för resande från andra EU-länder.

Närmare om förbundets ställningstaganden samt vissa ytterligare synpunkter

Utredarens ställningstaganden som tillstyrks ovan kommenteras inte närmare. Endast de förslag som förbundet avstyrker eller har synpunkter på kommenteras nedan. Övriga förslag och ställningstaganden i promemorian har förbundet inga särskilda synpunkter på.

Kapitel 4.2 - Märkning

Utredaren nämner på sid. 93 det undantag som framgår av ändringsdirektivet att en väsentlig del som är så liten att de uppgifter som normalt ska märkas på en väsentlig vapendel inte får plats så kan en begränsad mängd information som serienummer istället användas enbart. Detta är särskilt aktuellt på s.k. slutstyckshuvuden. Utredaren redovisar även möjligheten att anta andra märkningskrav för skjutvapen och väsentliga vapendelar med stort historiskt värde. Ingen av dessa undantagsmöjligheter har dock tagits med i utredarens förslag trots att samma behov finns i Sverige som i andra länder vad gäller tillverkning av vapendelar, samling och museala ändamål. ***Förbundet efterlyser därför sådana undantag i enlighet med vad regeringen efterfrågat i promemoria Ju 2017:E***

Kapitel 4.4 – Reglering av vapenhandlar- och vapenmäklarverksamhet

Svensk vapenlagstiftning syftar till kontroll över skjutvapen och därmed regleras idag i princip enbart de som innehar vapen och därmed kontrollen över dem rent fysiskt. Enligt ändringsdirektivet krävs numera att Sverige reglerar även vapenmäklare som per definition aldrig innehar skjutvapen m.m. Definitionen av vapenmäklare blir då väldigt viktigt så att inte andra än de som bör omfattas av ett krav på tillstånd gör det. Av rättssäkerhetsskäl är det viktigt att ingen kan dömas till straff för något som inte tydligt är förbjudet.

Vem som innehar ett vapen är lätt att konstatera men det är inte lika lätt att definiera ett krav på näringsverksamhet, förhandling och arrangemang av transaktioner, eller arrangemang av överföringar. Endast när det gäller definitionen av överföringar dristar sig utredaren att på sid. 131f uttala att ”*personer eller företag som endast anlitas för att utföra transporter eller överföringar av sådan egendom är däremot inte att betrakta som vapenmäklare*”. Med detta torde förstås sedvanliga fraktförare som därmed skulle vara undantagna från kravet på tillstånd.

Eftersom utredaren anser att den som ”helt eller delvis” i sin näringsverksamhet håller på med vapenmäklari behöver tillstånd, så skulle detta kunna tolkas som att t.ex. en jakttidning eller annonssite såsom Blocket som tar in vapenannonser skulle behöva tillstånd. Mot bakgrund av att en sådan näringsidkare endast tillhandahåller annonsutrymme beror svaret på hur man tolkar begreppet ”arrangera”. Samma fråga kan man ställa sig kring mässor där en mässarrangör tillhandahåller monterutrymme för bl.a. vapenhandlare. Frågeställningen visar inte minst hur otydlig lagstiftningen är vilket inte är acceptabelt av rättssäkerhetsskäl. Det ligger närmast till hands att inte anse att t.ex. Blocket eller en mässarrangör kan anses ”arrangera” en vapenaffär lika lite som en fraktförare, men för tydlighets skulle borde det

framgå åtminstone av förarbetena till lagen genom ett uttalande i propositionen. **Förbundet föreslår därför att en uttalande med sådan innebörd tas in i propositionen.**

Kapitel 4.10 – Förbud för förvärv och innehav av skjutvapen, väsentliga delar och ammunition i kategori A

Utredaren föreslår att Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd om jakt och statens vilt måste ändras så att det framgår av dem att handeldvapen av halvautomatisk typ inte får användas för jakt eller avlivningsändamål, samt att vissa halvautomatiska långa skjutvapen inte heller får användas för jakt.

Förslaget bygger på en grundläggande missuppfattning. Jaktlagstiftningen reglerar endast de vapen som får användas för jakt. Vapenlagstiftningen reglerar vilka vapen som får innehås, bland annat för jaktändamål men även för andra ändamål såsom målskjutning. Det går inte att via jaktlagstiftningen förbjuda innehav av vissa vapen. Om ett vapen inte får användas för jakt så kan naturligtvis normalt inte tillstånd för innehav av vapnet för just jaktändamål beviljas enligt vapenlagstiftningen. Däremot så täcks ju inte innehav av vapnet ifråga för andra ändamål in och därför måste förbud mot vissa vapen regleras av vapenlagstiftningen som täcker in allt innehav av vapnet ifråga.

Vidare så kan inte Naturvårdsverket föreskriva vilka vapen som får användas för avlivning av vilt som utredaren tycks förutsätta. Se §§ 10 samt 12 a i jaktförordningen. Dessutom tycks utredarens förslag utgå från att alla halvautomatiska enhandsvapen tillhör kategori A enligt ändringsdirektivet men det är ju bara om ett magasin som kan innehålla mer än 20 skott är infört i vapnet som så är fallet.

Förbundet anser därför istället att 2 kap 5 § vapenförordningens punkt 1 b som reglerar flerskotts enhandsvapen för jakt och avlivning av djur bör ändras så att det i den står att man inte får använda halvautomatiska enhandsvapen som laddas med mer än 20 skott.

Kapitel 4.12 - Reglering av vapenmagasin

Utredaren föreslår i promemorian att samtliga löstagbara magasin till samtliga skjutvapen oavsett kategoritillhörighet ska omfattas av en reglering som innebär att endast den som innehar särskilt tillstånd att inneha sådant magasin eller annars har ett tillstånd att inneha ett skjutvapen för skjutning som magasinet passar till, får inneha detsamma.

Utredaren föreslår också att det av utfärdat tillstånd ska framgå vilken typ av löstagbara magasin som får användas till vapnet. Begreppet ”typ” är förvirrande för man brukar bara prata om fasta magasin som är integrerade i ett vapen samt löstagbara magasin. Det finns i och för sig kryssmagasin, radmagasin, rullmagasin, rörmagasin o.s.v. beroende på vapnet konstruktion men det kan knappast vara detta som åsyftas. Förbundet förutsätter att avsikten är att dela in magasin i magasin till halvautomatiska skjutvapen för centralantändning som kan inneha mer än 10 skott till långa skjutvapen eller mer än 20 skott till korta skjutvapen (”stora magasin”), samt övriga magasin.

Som utredaren framhåller så är det endast de stora magasinerna till halvautomatiska skjutvapen som behöver regleras, inte de ”övriga”. Det är först när ett stort magasin är infört i ett halvautomatiskt vapen som det byter kategori från B till A enligt ändringsdirektivet. Att gå längre än vad ändringsdirektivet kräver är inte motiverat och precis just det förslaget förkastades under behandlingen av ändringsdirektivet inom EU. Som utredaren noterar har det även tidigare förkastats i Sverige vid behandling av SOU 2013:7. Att reglera samtliga magasin till samtliga skjutvapen är inte proportionerligt mot bakgrund av att det endast är de stora magasinerna till halvautomatiska vapen som har bedömts utgöra en risk. Den föreslagna reglering innebär inga förbättringar av säkerheten för samhället samtidigt som det medför betydande byråkrati och kostnader för enskilda. Med krav på förvaring och kontroll t.ex. vid transport så kommer såklart konsumenten i slutändan att få betala de betydligt högre kostnader för detta som vapenhandlarna kommer att drabbas av.

Det kan vidare noteras att regeln om att man får inneha ett magasin till det vapen man innehar tillstånd för endast föreslås gälla för skjutvapen som innehas för skjutning. Således får den som innehar ett skjutvapen för samlingsändamål eller minne inte inneha ett magasin till vapnet. Anledningen till att ammunition inte med automatik får innehas till sådana vapen är att man inte får avlossa skott med dem. Däremot så följer ju ett magasin normalt med sådana vapen också om det har löstagbart magasin och det räcker att man inte innehar ammunition för att skjutning utan tillstånd ska omöjliggöras. Denna regel i 2 kap 8 § vapenlagen avseende ammunition kan således inte direkt göras tillämplig även för magasin.

Tvärtemot förbundets strävanden och förslag i andra avseenden som syftar till att minska onödig administration hos polismyndigheten så skulle detta leda till en ökad arbetsbörda hos polismyndigheten med sannolikt ännu längre handläggningstider för vapenärenden. Eftersom polismyndigheten idag inte klarar att hålla en rimlig nivå på handläggningstiderna kan förbundet inte acceptera nya onödiga administrativa rutiner som inte tillför något säkerhetsmässigt för samhället. I fallet med minnes- och samlingsvapen med löstagbart magasin skulle förslaget leda till att tre tillstånd skulle behöva erhållas för samma vapen; ett för vapnet, ett för magasinet och ett för avfyringsmekanismen som är inbyggd i vapnet.

Det är således förbundets bestämda uppfattning att endast stora magasin till halvautomatiska centralantända skjutvapen bör regleras, helt i enlighet med kraven i ändringsdirektivet.

Kapitel 4.13 – Reglering av andra vapendelar

Avfyringsmekanismer

Utredaren föreslår i promemorian att samtliga avfyringsmekanismer till samtliga skjutvapen oavsett kategoritillhörighet ska omfattas av en reglering som innebär att endast den som innehar särskilt tillstånd att inneha sådan avfyringsmekanism eller annars har ett tillstånd att inneha ett skjutvapen för skjutning som avfyringsmekanismen passar till, får inneha detsamma.

Som utredaren också noterar så föreligger inget krav att reglera avfyringsmekanismer eftersom de inte utgör väsentliga vapendelar enligt EU:s vapendirektiv. Såvitt förbundet känner till var frågan inte föremål för diskussioner inom ramen för behandlingen av ändringsdirektivet i EU. Istället kommer förslaget från polismyndigheten som uttryckt en rädsla för att det ska gå att konvertera halvautomatiska vapen till helautomatiska genom att byta ut avfyringsmekanismen.

Att ändra ett vapens funktionssätt är redan idag straffbelagt enligt vapenlagstiftningen. De vapen som polismyndigheten sannolikt avser är med största sannolikhet illegala vapen som konverteras och redan på den grunden borde kunna beslagtas och brott beivras. Förbundet ifrågasätter därför behovet av ytterligare förbud utan anser att det snarare är myndigheternas resurser, prioriteringar och arbetssätt som skulle göra en skillnad vad gäller att lyckas med att beivra kriminellas ändringar av illegala vapen.

Som utredaren noterat föreligger det en definitions- och gränsdragningsproblematik om vad som utgör en avfyringsmekanism eftersom i princip varenda vapenmodell har olika konstruktion i detta avseende. Det finns allt från lätt löstagbara enheter som demonteras utan verktyg och kan bytas ut för att erhålla olika praktiska fördelar, till komplicerade och helt integrerade mekanismer med avtryckare, fjädrar, sprintar, hanar o.s.v. som endast kan fungera som delar monterade inuti vapnets huvuddel.

Om nu problemet är halvautomatiska skjutvapen som kan konverteras till helautomatiska så borde ju endast sådana avfyringsmekanismer regleras som gör att en sådan konvertering kan ske. Det kan under inga omständigheter anses proportionerligt att exempelvis reglera en avtryckare till ett 120 år gammalt jaktvapen med enkelskottsfunction för att uppnå syftet med regleringen.

Det kan vidare noteras att regeln om att man får inneha en avfyringsmekanism till det vapen man innehar tillstånd för endast föreslås gälla för skjutvapen som innehas för skjutning. Således får den som innehar ett skjutvapen för samlingsändamål eller minne inte inneha en avfyringsmekanism till vapnet. Anledningen till att ammunition inte med automatik får innehas till sådana vapen är att man inte får avlossa skott med dem. Däremot så har ju varje vapen en avfyringsmekanism inbyggd i vapnet och det räcker att man inte innehar ammunition för att skjutning utan tillstånd ska omöjliggöras. Denna regel i 2 kap 8 § vapenlagen avseende ammunition kan således inte göras tillämplig även för avfyringsmekanismer.

Tvärt emot förbundets strävanden och förslag i andra avseenden som syftar till att minska onödig administration hos polismyndigheten så skulle detta leda till en ökad arbetsbörda hos polismyndigheten med sannolikt ännu längre handläggningstider för vapenärenden. Eftersom polismyndigheten idag inte klarar att hålla en rimlig nivå på handläggningstiderna kan förbundet inte acceptera nya onödiga administrativa rutiner som inte tillför något säkerhetsmässigt för samhället. I fallet med minnes- och samlingsvapen med löstagbart

magasin skulle förslaget leda till att tre tillstånd skulle behöva erhållas för samma vapen; ett för vapnet, ett för magasinet och ett för avfyringsmekanismen som är inbyggd i vapnet.

Det är således förbundets bestämda uppfattning att avfyringsmekanismer till skjutvapen inte bör regleras, helt i enlighet med kraven i EU:s vapendirektiv.

Ljuddämpare

Utredaren föreslår att ljuddämpare inte längre ska jämföras med skjutvapen i vapenlagen. Den som innehar tillstånd att inneha ett skjutvapen för skjutning får utan särskilt tillstånd inneha ljuddämpare som passar till vapnet.

Som utredaren noterar så kräver inte EU:s vapendirektiv eller ändringsdirektivet att ljuddämpare behöver regleras överhuvudtaget. Ett skjutvapen är fullt funktionsdugligt utan en ljuddämpare som endast gör just det – dämpar ljudet av ett skott avlossat med vapnet.

Ett problem i vapenlagstiftningen idag är att de flesta grundläggande termer och begrepp är helt odefinierade och det råder stor rättsosäkerhet. Det finns exempelvis ingen legaldefinition av vad en ljuddämpare är. En PET-flaska i plast som man skurit av botten på och som tejpat runt mynningen på ett skjutvapen dämpar faktiskt ljudet, om än avsevärt mindre än en ljuddämpare i metall som precisionstillverkats just för den aktuella vapentypen. Ska då innehav av PET-flaskor kräva innehav av ett tillstånd att inneha skjutvapen?

Förbundet förordar därför, i enlighet med vår tidigare hemställan, att ljuddämpare ska vara helt oreglerade.

4.17 – Transitering

Som utredaren noterar i promemorian i kapitel 3.2 på sid. 73, så är EU:s vapendirektiv generellt sett ett minimidirektiv som medger att medlemsstaterna kan ha en högre skyddsnivå i nationell lagstiftning. Men utredaren noterar också det enda undantaget från denna huvudregel och skriver; ”Den speciella procedur med europeiska skjutvapenpass som avser jägare och tävlingsskyttar ska dock alltid kunna tillämpas med i direktivet närmare angivna begränsningar”.

I kapitel 4.17 synes utredaren inte ha en annan inställning, att Artikel 12.2 i EU:s vapendirektiv inte skulle vara tvingande trots ordalydelsen i EU:s vapendirektiv. Utredaren hänvisar till regeln att bestämmelsen inte ska gälla om ett land kräver tillstånd för vapnet i fråga. Denna tolkning är orimlig eftersom det strider mot huvudkravet på erkännande som annars skulle bli helt verkningsslöst eftersom i princip alla länder kräver tillstånd för innehav av de flesta vapen. Följande står i Artikel 3:

Medlemsstaterna får i sin lagstiftning anta strängare bestämmelser än vad som föreskrivits i detta direktiv, med förbehåll för de rättigheter som ges personer bosatta i medlemsstaterna genom artikel 12.2.

Enligt förbundets uppfattning är det klart genom ordalydelsen att Artikel 12.2 är tvingande och erkännande av EU:s vapenpass obligatoriskt (tillsammans med t.ex. en inbjudan för att styrka skälet med resan). För det fall inte Sverige erkänner EU:s vapenpass kommer förbundet att överväga rättsliga åtgärder i form av klagomål till EU-kommissionen.

Sverige har hänvisat till bristande vapenkontroll inom EU och att vissa vapen (kategori D) inte kräver tillstånd alls. Nu försvinner kategori D genom ändringsdirektivet så detta skäl är inte längre relevant. Dessutom förekommer det i praktiken inte att polismyndigheten gör en kontroll av utländska personers vandel som man säger sig göra. Man kollar bara om personen har ett EU-vapenpass och sedan beviljar man tillstånd till införsel och tar 700 kr för besväret innan man väntar ca. sex veckor med att leverera tillståndet vilket effektivt motverkar den fria rörligheten. Någon utökad kontroll förekommer således inte utan endast utökad byråkrati vilket strider mot proportionalitetsprincipen och inte kan accepteras.

Till detta hör att enligt tullagstiftningen så är alla som reser över svensk gräns, även svenska vapeninnehavare, skyldiga att deklarerera till tullen när man reser med vapen, så tullverket har redan kännedom och kontroll över vilka som reser med vapen i Sverige. Istället för ett dubbelarbete genom polisens handläggning av införseltillstånd vore det avsevärt mer samhällsekonomiskt att använda sig av tullverkets uppgifter och att dessa delgavs polismyndigheten om de så önskar. Man får då en bättre kontroll utan onödig administration.

Ett alternativ är att regeringen istället utökar antalet länder från vilka Sverige erkänner nationella tillstånd som idag för Danmark, Finland och Norge. I första hand borde då länder som Tyskland, Storbritannien, Holland och Belgien med stränga vapenlagar och ganska många resenärer till Sverige vara aktuella. Även Island borde kunna omfattas.

5.2 - Övergångsbestämmelser

Utredaren anför på sid. 235 att de tillstånd för ljuddämpare som redan beviljats alltjämt ska fortsätta att gälla efter lagens ikraftträdande. Förbundet anser att detta skulle leda till avsevärda praktiska problem för det fall regeringen ändå trots förbundets hemställan skulle besluta i enlighet med utredarens förslag att ljuddämpare inte skulle vara helt oreglerade men kunna innehas av den som innehar tillstånd för ett passande skjutvapen.

Om en person som idag har en ljuddämpare med stöd av ett tillstånd vill sälja sin ljuddämpare så måste det finnas en köpare till den. Eftersom köparen efter lagens ikraftträdande inte behöver tillstånd för ljuddämparen (eftersom denne har ett skjutvapen som den passar till) så kan inte säljaren sälja sin ljuddämpare till denne. Tillståndet skulle enligt utredarens förslag alltjämt gälla och tillståndshavaren är skyldig att hålla uppsikt över sin egendom och förvara den i enlighet med vapenlagstiftningens krav. Säljaren kan då inte lämna ifrån sig ljuddämparen eftersom köparen inte söker tillstånd att inneha den så tillståndet kan överföras som idag.

Det är därför förbundets uppfattning att det i så fall behövs införas en övergångsbestämmelse med innebörd att om en ljuddämpare överläts till någon som inte behöver ett särskilt tillstånd att inneha ljuddämparen så upphör tillståndet att gälla och ska återlämnas till polismyndigheten med ett meddelande om att ljuddämparen överlåtits.

Närmare om detaljfrågor i författningsförslaget

1 kap 3 § punkt i) vapenlagen

Utredaren föreslår att explosiva militära missiler och startlavetter ska omfattas av vapenlagstiftningen. Förbundet ställer sig frågan till behovet av detta eftersom dessa föremål torde omfattas av krigsmateriellagstiftningen. Att EU:s vapendirektiv omfattar dem gör inte med automatik att föremålen behöver regleras av vapenlagstiftningen. I flera andra avseenden hänvisar också utredaren i promemorian till just krigsmateriellagstiftningen som ett skäl varför reglering inte behövs i vapenlagstiftningen.

2 kap 6a § punkterna 5 och 6 vapenlagen

Utredaren föreslår här en reglering som har sin grund i definitionen av vapenkategorier i ändringsdirektivet. Som utredaren har noterat i andra sammanhang så förekommer det fel i den svenska versionen av EU:s vapendirektiv. Så är även fallet här för när begreppet ”omladdning” används så menar man uppenbarligen ”magasinsbyte”. Ett vapen laddar alltid om för varje skott som avfyras – ingen pipa kan avfyras mer än ett skott samtidigt.

I EU:s vapendirektiv, Bilaga I, del IV så anges exempelvis att med ett halvautomatiskt skjutvapen menas ett vapen som ”laddar om automatiskt varje gång ett skott avfyras och som bara kan avfyras ett skott med ett tryck på avtryckaren”. Således bör begreppet ”omladdning” bytas ut mot ”magasinsbyte” för att i lagtexten rätta till den felaktiga innebörden av den svenska språkversionen av ändringsdirektivet.

2 kap 8 § vapenlagen och 2 kap 8 § vapenförordningen

Som angivits ovan leder den föreslagna lydelsen av 2 kap 8 § vapenlagen till att den som innehar ett skjutvapen för samling eller minne måste ha ett särskilt tillstånd att inneha ett magasin och en avfyringsmekanism till vapnet. Som anges ovan måste det anses onödigt byråkratiskt att avkrävas tre olika tillstånd för ett och samma vapen. Bestämmelsen om magasin och avfyringsanordningar bör, för det fall regeringen trots förbundets avstyrkande ovan avser genomföra dessa, därför inte endast omfatta vapen för skjutning utan alla vapen oavsett ändamål.

I förslaget till ändringar i 2 kap 8 § vapenförordningen anges vidare att endast den som samlar skjutvapen kan få sådana tillstånd. Inget sägs om den som ska inneha ett vapen för minnesändamål vilket skulle betyda att sådana vapen inte kan innehas med löstagbara magasin eller en avfyringsmekanism inmonterad i vapnet. Detta är inte rimligt och är sannolikt ett förbiseende. Om 2 kap 8 § vapenlagen ändras enligt förbundets förslag så behöver dock inte 2 kap 8 § vapenförordningen ändras i det avseendet.

Bilagan till vapenförordningen Kategori B

I punkt 1 & 2 så ändras termen vapen till skjutvapen, helt korrekt. Så bör även ske i punkt 3 angående korta enkelskotts skjutvapen.

Bilagan till vapenförordningen Kategori A

I punkt 7 används begreppet "omladdning" felaktigt – se ovan angående 2 kap 6a § punkterna 5 och 6 vapenlagen.

SVENSKA JÄGAREFÖRBUNDET

Bo Sköld
Generalsekreterare

Ola Wälimaa
Förbundsjurist